

“On Education”, an inclusive educational environment is a complex of conditions, methods and ways of its implementation for co-education, upbringing and development of all students taking into account their needs and opportunities [2].

An important aspect in creating an inclusive educational environment is to take into account the principles of universal design, including equitable use, flexibility of use, simple and easy use, perceptible information, tolerance for error, low physical effort, and necessary size and space [1, p. 28–29].

Thus, we formulate our vision on the problem of implementation of inclusive education into the national school, in particular, by creating an inclusive educational environment as a specially organized safe, child-friendly environment at the school, free from all forms of discrimination; which is based on the principles of non-discrimination, equality, dignity, and respect and where quality educational services to ALL students are provided.

References

1. Інклюзивне навчання : інформаційний посібник для вчителів закладів загальної середньої освіти / упоряд. Н. З. Софій, Ю. М. Найда. Київ, 2019. 61 с.
2. Про освіту : Закон України від 5 вер. 2017 р. № 2145–VIII. *Офіційний портал Верховної Ради України* : веб-сайт. URL: <https://cutt.ly/KfoyaZ6> (дата звернення: 15.07.2020).
3. Inclusive Education Teacher Training : Teacher Handbook. 2nd Ed. (Teaching Methods and Individual Education Plans (IEP) for the Inclusion of Children with Disabilities). 2016. 119 p. URL: <https://cutt.ly/bfow1Nz> (date request: 24.07.2020).
4. Inclusive Education. Every Child has the Right to Quality Education and Learning (Programme). *UNICEF* : website. URL: <https://cutt.ly/QfoynvV> (date request: 28.07.2020).

ГЕНДЕРНА ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛІВ У СКАНДИНАВІЇ ТА В УКРАЇНІ

Дарія ШУМСЬКА
Криворізький державний
педагогічний університет,
shumik.dashka@gmail.com

Проблема якісної підготовки майбутніх вчителів є однією з головних проблем сучасності, адже роль та функції вчителя докорінно розширюються. Такі світові організації як ЮНЕСКО, Міжнародна організація праці та інші зазначають, що вчителі нашого століття є впливовою елітою майбутнього кожної країни [3]. Тому у Європі неабияку увагу приділяють педагогіці та гендерній педагогіці, особливо. Зокрема, успіх системи освіти країн Скандинавії базується на науково-педагогічній підготовці кадрів, тому Скандинавія одна з перших показала на практиці високі показники підготовки майбутніх вчителів у контексті гендерної просвіти. В Україні наразі відбувається реформування освітньої системи, яке пов'язане з вивченням і впровадженням досвіду Скандинавських країн.

Стан наукової розробленості проблеми дослідження свідчить про те, що питання гендерної підготовки вчителів у Скандинавії та Україні не можна вважати до кінця вивченим, зокрема, вчені зосереджують увагу лише на окремих її аспектах

(серед скандинавських вчених: В. Тіссарі (V. Tissari), С. Усіяутті (S. Uusiattu), Р. Джирхама (R. Jyrhämä), П. Каікконен (P. Kaikkonen), Р. Джакку-Шівонен (R. JakkuSihvonen), П. Сальберг (P. Sahlberg) та інші; серед українських вчених: Н. Базелюк, Т. Дороніна, І. Жерноклеєв, К. Котун, Н. Носовець, Т. Пушкарьова, В. Семилетко, С. Щербина та інші). Тому потребує ґрунтовного вивчення гендерний напрям підготовки майбутніх вчителів.

Зміст поняття «професійна підготовка вчителя» змінюється разом із розвитком поглядів на мету навчання та виховання, поширенням уявлень про професійні характеристики й якості вчителя. Через гендерне спрямування, до змісту терміну додається ще й гендерний ракурс підготовки вчителів.

Якщо у змісті підготовки педагогічних кадрів в США та в більшості Європейських країн знаходимо суперечності, які стосуються навіть тривалості навчання, то Україна та Скандинавія тримаються одного курсу – навчання упродовж 4 років – бакалавр, 5–6 роки – магістратура.

Відповідно до Наказу міністрів освіти Скандинавії, до викладання у школах допускаються тільки студенти з магістерським рівнем. Отримання цього ступеня передбачає обов'язкове викладання декількох курсів, до яких входить й педагогіка [1; 2]. Кількість кредитів з педагогіки займає друге місце серед інших курсів. У скандинавських університетах для студентів педагогічних відділень кількість теоретичного змісту навчання становить 12 курикулумів педагогічної підготовки, які поділяються на предмети в галузі науки та освіти. Виділяють такі галузі, як: дидактика, педагогічна психологія, педагогічна соціологія, вище педагогічне навчання, педагогічна філософія, історія педагогіки та порівняльна педагогіка. Галузь дидактики є наймасштабнішою у змісті педагогічного курикулуму [2; 3]. Студенти скандинавських педагогічних університетів отримують певний обсяг знань з гендерної проблематики у змісті зазначених вище галузей і предметів. При університетах створюються спеціальні гендерні студії, відділення, де проводяться відповідні наукові дослідження.

Що стосується України, то кількість кредитів з педагогіки майже не відрізняється; знання гендерної теорії майбутні вчителі отримують при вивченні предметів з циклу «Педагогіка», як-от: «Історія педагогіки», «Гендерна педагогіка», «Методологія викладання педагогіки», «Вікова педагогіка», «Дидактика», «Методика виховної роботи», «Загальна педагогіка» та інші, але лише у контексті того предмету, який вивчають. В українських закладах вищої освіти виділяють також такі галузі, як: дидактика, педагогічна психологія, вище педагогічне навчання, педагогічна філософія, історія педагогіки та інші. Більш детальну інформацію щодо гендерної теорії студенти можуть отримати при вивченні спецкурсів з гендерної педагогіки, проходженні онлайн-курсів і відвідуванні наукових заходів, які стосуються цієї тематики.

Отже, студенти як Скандинавського регіону, так і України отримують знання з гендерної проблематики через впровадження гендерного компоненти в освітній процес закладів вищої освіти. Але якщо у країнах Скандинавії спеціально впроваджуються гендерні проєкти на національному рівні задля контролю й узгодження дій щодо викладання гендерної теорії в закладах вищої освіти, то в

Україні такого кроку ще не було зроблено. Існують лише окремі гендерні центри при педагогічних університетах, які займаються гендерною просвітою майбутніх педагогів.

Література

1. Дороніна Т. О. Досвід країн Західної Європи та Північної Америки щодо запровадження гендерної освіти в навчальний процес. *Педагогіка вищої та середньої школи* : збірник наукових праць / за наук. ред. З. П. Бакум. 2012. № 36. С. 97–106.
2. Котун К. В. Професійна підготовка майбутніх учителів початкової школи в університетах Фінляндії : дис. канд. пед. наук : 13.00.04 / Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАНП України. Київ, 2015. 278 с.
3. Зарубіжний досвід професійної підготовки педагогів: аналітичні матеріали Авшенюк Н. М. та ін. Київ : ДКС «Центр», 2017. 83 с.